

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะของการเรียน การสอนที่ดีจากการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบเติมข้อความโดยเสรี (Open - end) แบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี ๒ ชุด ชุดหนึ่งเพื่อสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ ๒ การจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ ๓ การดำเนินการเรียนการสอน

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอน

แบบสอบถามอีกชุดหนึ่ง สร้างขึ้นเพื่อสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเดียวกันกับอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามชุดที่ ๑ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ การสอน

ตอนที่ ๓ ความเข้าใจที่มีต่อวิชาหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ ๔ ความต้องการที่จะปรับปรุงวิชาหน้าที่พลเมือง

การทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง และนักเรียนซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน และนำมาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น เปลี่ยนคำถามบางข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าเพื่อความเหมาะสมและเปลี่ยนถ้อยคำบางคำให้รัดกุมขึ้น และได้จัดสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากรและวิธีสุ่มตัวอย่างประชากร

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรครั้งนี้ กำหนดเป็นครูที่สอนวิชาหน้าที่พลเมือง และครูหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาหรือครูใหญ่ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำนวน ๓๓ โรง รวมเป็นครูจำนวน ๖๖ คน และนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๖๑๐ คน

๒. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พ.ศ.๒๕๑๘ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือจับฉลากชื่อโรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๓๓ โรง ครู ๖๖ คน นักเรียน ๖๑๐ คน ดังนี้คือ

โรงเรียนระดับดี จำนวน ๘ โรง ครู ๑๘ คน นักเรียน ๑๖๒ คน

โรงเรียนระดับปานกลาง จำนวน ๒๐ โรง ครู ๔๐ คน นักเรียน ๔๒๐ คน

โรงเรียนระดับพอใช้ จำนวน ๔ โรง ครู ๘ คน นักเรียน ๒๘ คน

ผู้วิจัยถือว่า ครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง และครูหัวหน้าสายหรือครูใหญ่ในโรงเรียนราษฎร์ที่สุ่มได้จำนวน ๓๓ โรง เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร สำหรับการวิจัยนี้ โรงละ ๒ คน และมีจำนวนทั้งสิ้น ๖๖ คน

สำหรับตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยถือว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนราษฎร์ที่สุ่มได้เป็นกลุ่ม

ตัวอย่างประชากรสำหรับการวิจัย ซึ่งมีทั้งสิ้น ๒๑๐ คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามของผู้ที่ตอบได้สมบูรณ์กว่าคนอื่น ๆ ที่สุ่มไว้ ๕๐๐ ชุด ตามต้องการ รวมตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน จำนวน ๕๐๐ คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและรับแบบสอบถามคืนของตนเองตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่เลือกไว้ ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากครู มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๒ ชุด จากแบบสอบถามที่ส่งไป ๒๒ ชุด แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากนักเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๐ ชุด จากแบบสอบถามที่ส่งไป ๒๑๐ ชุด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดค่าตอบเป็นร้อยละจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และหาค่าเฉลี่ยของค่าตอบโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

โดยกำหนดคะแนนแต่ละอันดับตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert) ^๒ ดังนี้

มากที่สุด หรือทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	๕	คะแนน
มาก หรือบ่อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ	๔	คะแนน
ปานกลาง หรือบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	๓	คะแนน
น้อย หรือน้อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ	๒	คะแนน
น้อยที่สุด หรือไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	๑	คะแนน

๑. ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ ๒,

พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๔๑

๒. John, W. Best. Research in Education, (2nd. ed., Engle-

wood, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1970), p.175.

เมื่อใดคะแนนเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบอันดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้.-

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑ - ๑.๕ ถือว่าน้อยที่สุดหรือไม่เคยเลย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๖ - ๒.๕ ถือว่า น้อยหรือ น้อยครั้ง.

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖ - ๓.๕ ถือว่าปานกลาง หรือบางครั้ง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๖ - ๔.๕ ถือว่ามากหรือบ่อยครั้ง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๖ - ๕ ถือว่ามากที่สุดหรือทุกครั้ง

๒. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร^๓

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

ในที่นี้

S.D = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน นำหนัก คำตอบ

X = คำนำหนักคำตอบ เป็น ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑

N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

f = ความถี่ของคะแนน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๓ ประคอง กรรณสูต. , เรืองเดิม.